

42. Holisme

Welzijn is belangrijker dan rijk zijn, anders zouden honden nooit tevreden kunnen zijn.

Een hond grenzeloos liefhebben is gevaarlijk. Om gelukkig te zijn hebben honden grenzen nodig.

Holisme of het geheel is een woord afkomstig uit het Grieks en is als omschrijving in de vroege jaren 1920 door ene Jan Smuts ingevoerd. Het omschrijft dat het geheel in de natuur meestal groter is dan de som der delen. Dat gaat zoals u weet zeker op bij honden. Een groep van bvb vijf wilde honden die samen optrekken zijn apart vijf individu's maar samen zijn ze een roedel en dat betekend heel wat meer dan de optelling van vijf individu's.

Dat geldt ook nog steeds voor onze honden. Die zijn dan wel op veel punten niet meer te vergelijken met hun wilde soortgenoten maar de roedeldrang is er nog wel en ook voor onze honden geldt "elke roedel is beter dan geen roedel". We moeten de realiteit onder ogen durven zien. Er zijn in onze maatschappij nogal wat minder goede roedels. Voor onze honden is de roedel de familie waar hij leeft.

Veel mensen hebben een vrij duidelijk beeld van wat ze wel of niet van honden willen maar niet altijd van wat honden zijn. Het aanpassingsvermogen van honden is zeer groot, maar het blijven honden. Zo passen honden zich aan bij de hippies of bij nerds maar het blijven honden. Ze kunnen zelf geen hippie of nerd worden.

Gelukkig begrijpen veel mensen dat, het gaat over een totaal concept niet over een feeëriek gevoel. Onze overvolle asielen bewijzen dat een gezelschapsdier niet automatisch ook een gezelligheidsdier is. Er zijn mensen die het wezen hond omfantaseren tot een soort onperfect klein mensje dat ze willen vertroetelen. Daar wil en kan ik niet op ingaan.

Wat ik wel wil bereiken is dat goedmenende mensen onbewust in de val van antropomorfisme trappen, want dat gebeurt (ook bij mij) of we dat nu willen of niet. Bij de één vroeger, bij de ander later maar bij elke mens zelfs als die rationeel denkt sluipt ongewild en ongemerkt emotie in de gedachtegang wanneer het over onze hond gaat.

Neem nu "welzijn". Dat heeft voor een hond een totaal andere betekenis dan voor ons. Niet alleen omdat voor mensen welstand een zo belangrijke positie inneemt en voor honden niet. We zijn gewoon twee verschillende soorten die trachten leuk samen te leven en terwijl voor de meeste mensen hiërarchie iets akeligs is, is het voor het welzijn van een hond onontbeerlijk!

In zoverre zelfs dat waar de mens zijn verantwoordelijkheid niet neemt (bijna steeds onbewust) de hond dat wel doet, onnodig en in onze plaats. Dat wordt dan meestal probleemgedrag genoemd terwijl de hond gewoon zijn instinct volgt omdat hij niet geleerd heeft iets in die plaats te doen of omdat hij niet geleid wordt.

Honden die slecht gefokt zijn of niet voldoende gesocialiseerd zijn een probleem. Ook honden die op die punten geen tekortkomingen hebben maar die niet goed zijn aangepast

of opgevoed, ook die hun tevredenheid of welzijn kan nooit optimaal zijn. Ze voelen zich niet goed en zijn eigenlijk een beetje ziek. Gezond zijn betekend veel meer dan niet ziek zijn! Evenwicht en balans bvb zijn ook belangrijk.

Een enorm cliché zegt dat een ketting maar zo sterk is als de zwakste schakel, maar bij dit onderwerp holisme is dat zeker juist. Laat ons niet vergeten dat voor mensen in de omgang met honden onze hersenen het belangrijkste gereedschap zijn en door onze geëvolueerde geest en intelligentie kunnen we ons bewust inleven in de veel primitievere gedachtegang van onze hond. we kunnen hem dan ook probleemloos leiden zonder brutaliteiten, andersom kan niet!

We moeten dus zeer waakzaam zijn met empathie en ons reflectief bewustzijn. Rationeel weten we dat mens en hond tot twee verschillende soorten behoren maar als sentiment insluipt worden we soms egoïstisch. Ons onbewust schuldgevoel noemt dat dan lief of zachtaardig.

Holisme is ook een ander woord voor alles wat samen hangt maar mensen zoemen graag in. Dat is niet erg als je terug uitzoemt om het gehele plaatje te bekijken maar als je focust op één of meerdere punten terwijl je de rest zeg maar verwaarloost is dat fout.

Ik geef een voorbeeld:

We kennen allemaal het antwoord of het verhaal van de grote tuin. Wel ik ken honden die op een appartement wonen en die veel gelukkiger zijn dan sommige honden met een tuin. Gewoon omdat die appartementhonden samen met hun baas (de roedel dus) wat doen. Het voorkomt ook heel wat ongewenst gedrag. In de hersenen is er iets dat er voor zorgt dat na een inspanning rust volgt. Dat is bij honden ook zo en het is er om bvb stress te vermijden. Natuurlijk is er veel meer en geluk hangt niet alleen af van functioneel bewegen en de juiste voeding maar het welzijn van de hond is er wel afhankelijk van.

Ook voor honden betekend voeding veel meer dan brandstof die essentieel is om in leven te blijven. Uiteraard heeft voeding een lichamelijke functie maar het heeft ook een sociale en een psychologische functie. Die twee laatste worden weleens het voedingsgedrag genoemd en sommige professionals zien dat als iets aparts maar het is een mooi voorbeeld van een onderdeel in het geheel "holisme" genaamd.

Al enkele malen heb ik er in dit artikel op gewezen dat mensen en honden tot verschillende soorten behoren en net als mensen moeten honden gezond eten om later niet allerlei ongemakken te krijgen. Toch maakt dat mensenvoeding niet geschikt voor honden! Fabrikanten van gemaksvoeders hebben daar op ingespeeld met light voeders, hoge energie voeders en zelfs voeders voor bepaalde rassen maar niet het soort hond of ras op zich bepaald of er een andere voeding nodig is. Wel minder of meer naargelang de omstandigheden dus.

Het gaat bij honden ook nooit over het ideale gewicht wel over het juiste figuur. Te dikwijls zien mensen commerciële voeders als één pot nat. Figuurlijk dan, immers bij droogvoer is het wel een heel slecht vergelijk. Alleen rond de drinkbak, is alles nat. Maar wat ik bedoel: er is junkfood, technisch voer, gemaksvoyer, instant food, natuurvoeding, blikvoer, kuipjes, droogvoer, speciale diëten enz.

Het is allemaal commercieel voer en dat wil niet zeggen dat het allemaal goed of slecht is. Natuurlijk zijn sommige dat wel en dat is niet te achterhalen aan de hand van de prijs!

Voeding voor honden wordt door mensen op de markt gebracht, er is dus ook bedrog. Wie daar een absolute hekel aan had was o.a. Dr. Ian Billinghurst de grondlegger van het B.A.R.F. dieet. Maar met alle respect voor zijn volgelingen en zelfmengers, wat hij in den beginne vertelde (in zijn eerste boek) was voor een groot stuk juist. Een zacht bot met kraakbeen en een stukje vlees is voor een hond vele malen beter dan een gebakje of een stuk taart (zelfs beter dan een harde hondenkoek of buffelbeen) maar dan gaat het in de eerste plaats over gedrag en in de tweede plaats over voeding.

Wat hij in één van zijn laatste boeken beweert, dat je goede voeding ook zelf kan bereiden en vaak beter dan commerciële voeding, is theoretisch ook juist alleen gebeurt dat in de praktijk zo weinig en het gedeelte waar het over rauwe voeding gaat is maar gedeeltelijk waar. Als fanatisme uit principe tot fundamentalisme leidt is het fout en niet meer bespreekbaar!

Natuurlijk moeten vlees en organen in de juiste verhouding met zacht bot rauw zijn maar de zo belangrijke maaginhoud van de prooi is dat niet. Het is niet verwarmd, dat is juist maar het is voorverteerd (gegaard zeg maar). Honden kunnen geen cellulose verteren (rauwe groenten) dus ook zeer fijn pureren of malen heeft geen zin maar fanatisme tegen het etablissement verkoopt blijkbaar goed.

Ik geef een voorbeeld en bedenk dat de mens vuur heeft leren beheersen lang voor de domesticatie van de hond. Stel dat u voer dat wordt aangeboden in de handel niet wil gebruiken uit principe. Het lijkt dom maar het is uw recht. U gaat zelf voer maken. Goed voer maken is niet eenvoudig en zeker niet goedkoop maar het kan. Echter onwetendheid en onkunde kunnen niet door wilskracht of fanatisme gecorrigeerd worden maar de ondertussen, van het boeken schrijven, schatrijk geworden goeroe zegt rauw, dus zo gebeurt het.

U maakt een complete maaltijd en u voegt ei toe. Op zich is dat goed. We negeren even dat op geen enkele plaats in de wereld langer dan enkele weken per jaar eieren beschikbaar zijn, behalve dan bij ons in de supermarkt. Uit principe voegen we dat ei rauw toe. Dat is oké, immers een ei bevat prima eiwit en heeft een goede voedingswaarde, meer dan 60%. Stel nu dat we dat ei zouden koken, dat maakt avidine onwerkzaam dat anders biotine tegenwerkt.

Door het ei te koken neutraliseert men ook antitypsine. Dat zou ongekookt het verteringsenzym trypsine tegenwerken. Het is juist dat koken niet natuurlijk is maar een heel jaar door over eieren beschikken is dat ook niet. We zijn hier over onze honden bezig niet over wolven en van 60% rauw maken we 90% als het gekookt is en de kwaliteit wordt beter.

Van wat dan ook aanhanger zijn, uit principe, kan verkeerd zijn. Om op een goede manier met honden om te gaan moeten we het geheel bekijken zonder fanatisme. Holistisch dus!

Denis Steurs